

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Temarapport

Kartlegging av revisjonsutvalg

Børsnoterte foretak

DATO:
31. mai 2022

INNHOOLD

KORT FORTALT	3
INNLEDNING	4
1 OM TEMARAPPORTEN	5
UTVALGTE RESULTATER	6
2 REVISJONSUTVALGETS SAMMENSETNING, UAVHENGIGHET OG KOMPETANSE	6
2.1 Revisjonsutvalg generelt	6
2.2 Revisjonsutvalgets uavhengighet og kompetanse	7
3 REVISJONSUTVALGETS OPPGAVER	9
3.1 Revisjonsutvalgets møter, oppmøte og instruks	9
3.2 Kommunikasjon med styret	10
3.3 Vurdering og overvåking av revisors uavhengighet	12
3.4 Valg av revisor	13
3.5 Løpende kontakt med revisor om revisjonsutførelsen.....	14
3.6 Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen.....	16
3.7 Overvåking av systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon.....	19
AVSLUTNING	21

Vedlegg til rapporten:

- Resultater av kartleggingen av revisjonsutvalg

Kort fortalt

Majoriteten av foretakene i kartleggingen har etablert et eget revisjonsutvalg.

Fungerende revisjonsutvalg øker foretakenes fokus på finansiell rapportering og internkontroll, og bidrar vesentlig til å styrke styrets beslutningsgrunnlag og informasjonstilgang.

Ved valg og sammensetning av revisjonsutvalg må foretaket sikre at medlemmene tilfredsstiller kravene til

kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon, uavhengighet og at revisjonsutvalget samlet har den kompetansen som ut fra foretakets organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta revisjonsutvalgets oppgaver. Vurderingen bør også omfatte hvor mange medlemmer som er tilstrekkelig og medlemmenes kapasitet. Kartleggingen viser at det er variasjon i antall medlemmer, antall møter og hva revisjonsutvalgene legger i kravet til kvalifikasjoner innenfor regnskap eller revisjon.

Det er styrets ansvar å vurdere hvordan lovens krav, ut fra virksomhetens art og omfang, i praksis bør følges opp,

forutsetningsvis ved at det fastsettes nærmere instruksjoner for revisjonsutvalgets arbeid. For at revisjonsutvalget skal ha tilstrekkelig informasjon for å ivareta sine oppgaver, bør administrasjonen utarbeide tilstrekkelig med grunnlag for revisjonsutvalget. Arbeidet i revisjonsutvalget bør dokumenteres tilstrekkelig til at det i ettertid kan etterprøves at arbeidets art og omfang er i samsvar med krav i lov.

Resultatene av kartleggingen viser at revisjonsutvalgene i mange tilfeller har begrenset kommunikasjon med revisor om

revisjonsutførelsen. Revisjonsutvalget bør ha løpende kommunikasjon med revisor i alle faser for å få tilstrekkelig innsikt i revisjonen som utføres. Videre er det introdusert et nytt krav fra 1. januar 2021 om at revisjonsutvalget særlig skal overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt. Majoriteten av revisjonsutvalgene hadde ikke dette på plass da Finanstilsynet kartla revisjonsutvalgene.

Resultatene av kartleggingen viser at det er rom for forbedring i revisjonsutvalgenes forberedelse av styrets

oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen. Revisjonsutvalgene bør sørge for at alle aktuelle og vesentlige problemstillinger og vurderinger knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen blir behandlet, og at de har tilstrekkelig grunnlag for å kunne komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet.

Resultatene av kartleggingen viser at det er rom for forbedring i revisjonsutvalgenes overvåking av systemene for

internkontroll, risikostyring og internrevisjon når det gjelder regnskapsrapportering. Kartleggingen indikerer at få revisjonsutvalg har en formalisert tilnærming til overvåking av disse systemene.

Innledning

Revisjonsutvalgene i børsnoterte foretak og andre foretak av allmenn interesse skal bidra til høy kvalitet i foretakenes finansielle rapportering.

Ny revisorlov og endringer i allmennaksjeloven (asal.) og finansforetaksloven trådte i kraft 1. januar 2021. Dette medførte flere krav til revisjonsutvalg i foretak av allmenn interesse. Fra 28. juni 2021 ble det også innført krav til revisjonsutvalg for obligasjonsutstedere.¹ Fra 1. mai 2021 fører Finanstilsynet kontroll med at revisjonsutvalg og valg av revisor hos utstedere av omsettelige verdipapirer er i samsvar med lov eller forskrifter.²

Finanstilsynet har kartlagt hvordan et utvalg revisjonsutvalg etterlever reglene i asal. § 6-41 til 43. Undersøkelsen ble sendt til 135 allmennaksjeselskaper, hvorav 131 besvarte spørreskjemaet. De 135 var alle foretakene som var notert på Oslo Børs og Euronext Expand per 31. desember 2020, unntatt finansforetak, obligasjonsutstedere og tredjelandsutstedere. Resultatene fra undersøkelsen er likevel relevante for disse foretakene.

Formålet med kartleggingen var å undersøke:

- om revisjonsutvalgene hadde oppfylt sine plikter og oppgaver i henhold til gjeldende regler per 31. desember 2020
- hvor langt revisjonsutvalgene hadde kommet i å tilpasse seg de nye reglene som gjelder fra 1. januar 2021

Kartleggingen dekker både tidligere og nåværende regler i asal. Undersøkelsen ble sendt til lederne av revisjonsutvalgene, og den ble besvart i perioden april til mai 2021. Resultatene er basert på revisjonsutvalgenes egenvurdering.

Resultatene fra kartleggingen viser at det er stor variasjon i hvordan revisjonsutvalgene har oppfylt sine plikter og oppgaver, og hvor langt de har kommet i arbeidet med å tilpasse seg de nye reglene. Mange revisjonsutvalg synes å ha et forbedringspotensial i å få et mer bevisst forhold til omfanget av lovpålagte plikter og oppgaver, og viktigheten av riktig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet. Finanstilsynet observerer også enkelte tilfeller hvor revisjonsutvalgene ikke tilfredsstiller reglene.

Kartleggingen er ett av flere grunnlag for Finanstilsynets videre arbeid med kontroll av revisjonsutvalg. Finanstilsynet vil følge opp revisjonsutvalgenes arbeid der dette er aktuelt i fremtidige kontrollsaker. Resultatene og observasjonene i denne rapporten kan også benyttes i revisjonsutvalgenes arbeid med å etterleve reglene, og for å sammenligne med praksisen til andre revisjonsutvalg.

¹ Norske utstedere av omsettelige verdipapirer som er opptatt til handel på regulert marked, som ikke er allmennaksjeselskap eller finansforetak, skal ha revisjonsutvalg eller tilsvarende organ med oppgaver og sammensetning som nevnt i allmennaksjeloven kapittel 6 V «Revisjonsutvalg», jf. verdipapirforskriften § 5-12 (2).

² Verdipapirhandelloven § 19-1 (2)

1 Om temarapporten

Utvalgte resultater er oppsummert i denne rapporten. De fullstendige resultatene av kartleggingen og mer detaljerte analyser, samt kommentarer til lovkrav er presentert i vedlegget. Rapporten og vedlegget følger den samme strukturen som ble brukt i spørreskjemaet som foretakene besvarte.³

Resultatene i vedlegget presenteres gjennomgående som diagrammer. I stolpediagrammene som viser analysert informasjon fra revisjonsutvalgenes kommentarer, er kommentarene samlet i kategorier som reflekterer kommentarenes innhold. Ett svar i et kommentarfelt kan derfor kvalifisere for flere kategorier og inkluderes i flere stolper. Utvalgte kommentarer er også tatt med i anonymisert form.

I presentasjonen av svarene er foretakene gruppert i tre kategorier basert på foretakenes børsverdi per 31. mai 2021. Kategoriene er som følger:

- 25 store foretak med markedsverdi over 10,2 milliarder NOK
- 54 mellomstore foretak med markedsverdi mellom 1,5 milliarder og 10,2 milliarder NOK
- 52 små foretak med markedsverdi under 1,5 milliarder NOK⁴

Forklaringer og forkortelser

- «Referanseperiode» – de 12 månedene før datoen for godkjenning av årsregnskapet for 2020.
- «Neste referanseperiode» – de 12 månedene før datoen for godkjenning av årsregnskapet for 2021.
- «APM» (alternative performance measures) – alternative resultatmål.
- «KAM» (key audit matters) – sentrale forhold i revisjonen (jf. ISA 701)

Sentrale kilder

Se følgende kilder til forståelsen og praktiseringen av gjeldende regler og regelutvikling:

- Forarbeidene til norske regler om revisjonsutvalg
- European Union Audit Legislation FAQs – 2021
- Uttalelser fra CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) (guidelines/opinions)⁵

³ [Nyhetssaken om kartleggingen med spørreskjema](#)

⁴ Inndelingen tilsvarer Oslo Børs' kategorisering (i euro) av store foretak (over 1 milliard euro i markedsverdi) og mellomstore og små foretak (mindre enn 150 millioner euro i markedsverdi).

⁵ [Guidelines/opinions fra CEAOB](#)

Utvalgte resultater

2 Revisjonsutvalgets sammensetning, uavhengighet og kompetanse

2.1 Revisjonsutvalg generelt

Krav til å velge revisjonsutvalg stilles i asal. § 6-41 (1): «*I selskaper som er foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 sjette ledd, skal det velges et revisjonsutvalg. [...]»*. Videre gis det unntak fra å velge revisjonsutvalg hvis noen størrelses kriterier er oppfylt (asal. § 6-41 (2)), eller hvis foretaket fastsetter i vedtektene at det samlede styret skal fungere som selskapets revisjonsutvalg, gitt noen krav til medlemmene (asal. § 6-42 (3)).

Asal. § 6-41 (1) er endret slik at det henvises til definisjonen av foretak av allmenn interesse etter revisorloven § 1-2 (6). Videre er det gjort en endring i asal. § 6-41 (2) som er en teknisk tilpasning til at revisjonsutvalgets oppgaver nå fremgår både av asal. og revisjonsforordningen.

83 % av foretakene har etablert et eget revisjonsutvalg (spørsmål 2.1.1)

109 av 131 foretak har etablert et eget revisjonsutvalg. I ti foretak fungerer det samlede styret som revisjonsutvalg etter asal. § 6-42 (3). Tolv foretak har brukt unntaket i asal. § 6-41 (2) og dermed utfører styret i disse foretakene oppgavene som er lagt til revisjonsutvalget. Videre i denne rapporten differensieres det ikke mellom foretakene som har et eget revisjonsutvalg og foretakene som har brukt unntakene i asal. § 6-41 (2) eller asal. § 6-42 (3), med mindre dette spesifiseres.

Majoriteten av foretakene i kartleggingen har etablert et eget revisjonsutvalg, noe som er i tråd med anbefalingen i Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES), kapittel 9⁶, om at selskaper ikke bør benytte adgangen lov og forskrift gir til å bestemme at det samlede styret skal fungere som selskapets revisjonsutvalg, og at også mindre selskaper bør vurdere å etablere revisjonsutvalg. Det fremheves i forarbeidene at fungerende revisjonsutvalg vil øke foretakenes fokus på finansiell rapportering og internkontroll, og at revisjonsutvalg vil kunne bidra vesentlig til å styrke styrets beslutningsgrunnlag og informasjonstilgang. Videre påpekes det også at det vil kunne variere fra virksomhet til virksomhet og over tid hvordan det er mest hensiktsmessig å organisere styrets arbeid med risikostyring og finansiell rapportering.⁷

79 % av revisjonsutvalgene har 2 eller 3 medlemmer (spørsmål 2.1.2)

I vurderingen av hvor mange medlemmer revisjonsutvalget bør ha, bør foretaket vurdere risikoen for at et av medlemmene skulle bli forhindret fra å fylle denne rollen. Dette er

⁶ [Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse](#), 14. oktober 2021

⁷ [Ot.prp. nr. 78 \(2008-2009\) \(regjeringen.no\)](#), side 65 og 66

sentralt for å oppfylle kravet om at minst ett medlem skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon, samt for å sikre den samlede kompetansen til revisjonsutvalget. Finanstilsynet er kjent med at enkelte foretak hadde utfordringer i årsavslutningsfasen av 2020 med frafall av medlemmer i revisjonsutvalget.

2.2 Revisjonsutvalgets uavhengighet og kompetanse

Etter asal. § 6-42 (2) «Valg av revisjonsutvalg og dets sammensetning», skal revisjonsutvalget «samlet ha den kompetanse som ut fra selskapets organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Minst ett av medlemmene i revisjonsutvalget skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.»

Kravet til revisjonsutvalgets sammensetning i asal. § 6-42 er ikke endret. Foretakene bør dokumentere vurderinger av uavhengighet og kompetanse slik at det i ettertid kan etterprøves at kravene i loven etterleves.

92 % av revisjonsutvalgene har 1–3 uavhengige medlemmer og det mest vanlige er å ha 2 uavhengige medlemmer (50 %) (spørsmål 2.2.1)

I revisjonsutvalgenes kommentarer knyttet til hvilke kriterier som vurderes i forbindelse med uavhengighet er det 66 prosent som nevner om medlemmene har forretningsmessige, familiære eller andre relasjoner som må antas å kunne påvirke vurderinger og beslutninger. 44 prosent bekrefter spesifikt at det ikke må foreligge forretningsmessige relasjoner. Videre vurderes kriterier som at medlemmet ikke skal være ansatt i foretaket av 25 prosent (spørsmål 2.2.2).

På grunnlag av revisjonsutvalgenes kommentarer observerer Finanstilsynet at det er en varierende praksis i hvordan aksjeeie, ansatterepresentanter og ansettelsesforhold i andre konsernselskaper vurderes i forhold til uavhengighet.

Ved vurdering av uavhengigheten til revisjonsutvalgets medlemmer er det naturlig å ta utgangspunkt i NUES' anbefaling om eierstyring og selskapsledelse, og det som skrives om styrets uavhengighet i kapittel 8 og 9.⁸

95 % av revisjonsutvalgene har 1–3 medlemmer med kvalifikasjoner, og det mest vanlige er å ha 2 medlemmer med kvalifikasjoner (51 %) (spørsmål 2.2.3)

I revisjonsutvalgenes kommentarer knyttet til kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon nevner 75 prosent av revisjonsutvalgene at formell utdanning blir vektlagt, men Finanstilsynet observerer også at enkelte revisjonsutvalg kun nevner arbeidserfaring. Finanstilsynet observerer at det er variasjon i hva revisjonsutvalgene legger i kravet til kvalifikasjoner innenfor regnskap eller revisjon.

⁸ [Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse](#), 14. oktober 2021

Som beskrevet i forarbeidene,⁹ går kvalifikasjonskravet lenger enn eksempelvis å ha formell utdanning, ettersom dette ikke automatisk sikrer at medlemmet har en oppdatert og relevant realkompetanse innen regnskap eller revisjon. Foretakets vurdering bør derfor baseres på medlemmenes reelle kvalifikasjoner.

85 % av revisjonsutvalgene har 1–2 medlemmer som både er uavhengige og har kvalifikasjoner. Det mest vanlige er å ha 1 slikt medlem (47 %) (spørsmål 2.2.4)

Ved valg og sammensetning av medlemmer i revisjonsutvalget, må foretaket sikre at revisjonsutvalgets oppgaver kan utføres på en hensiktsmessig måte. Dette kan være utfordrende om utvalget kun har ett medlem som er uavhengig og som innehar de påkrevde kvalifikasjonene. Den overordnede vurderingen gjelder med hensyn til antall medlemmer, medlemmenes kvalifikasjoner, utvalgets samlede kompetanse og kapasitet, i tillegg til medlemmenes uavhengighet.

Samtlige 131 revisjonsutvalg i kartleggingen svarer at medlemmene samlet har den kompetansen som ut fra selskapets organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver (spørsmål 2.2.5)

Basert på kommentarene har revisjonsutvalgene i vurderingen av samlet kompetanse lagt vekt på bransjekunnskap, forretningserfaring og annen relevant erfaring, i tillegg til formelle kvalifikasjoner.

⁹ [Ot.prp. nr. 78 \(2008-2009\) \(regjeringen.no\)](#), side 72 og 73

3 Revisjonsutvalgets oppgaver

Asal § 6-43 omhandler oppgavene som er lagt til revisjonsutvalget. Det gis ikke detaljert veiledning i asal. om oppgavens innhold. Som påpekt i lovforarbeidene, er det styrets ansvar å vurdere hvordan lovens krav, ut fra virksomhetens art og omfang, i praksis bør følges opp, forutsetningsvis ved at det fastsettes nærmere instruks for revisjonsutvalgets arbeid.¹⁰ For at revisjonsutvalget skal ha tilstrekkelig informasjon for å ivareta sine oppgaver, bør administrasjonen utarbeide tilstrekkelig med grunnlag for revisjonsutvalget. Arbeidet i revisjonsutvalgene bør dokumenteres tilstrekkelig til at det i ettertid kan etterprøves at arbeidets art og omfang er i samsvar med krav i lov.

3.1 Revisjonsutvalgets møter, oppmøte og instruks

Spørsmålene i del 3.1 i kartleggingen knytter seg ikke til et spesifikt lovkrav, men er av mer generell karakter knyttet til hvordan revisjonsutvalgets oppgaver utføres.

Revisjonsutvalgene i undersøkelsen har i gjennomsnitt 6 utvalgsmøter i referanseperioden (spørsmål 3.1.1). 22 % av foretakene planlegger å gjennomføre flere utvalgsmøter i neste referanseperiode (spørsmål 3.1.2)

Store foretak har et gjennomsnitt på sju utvalgsmøter i referanseperioden, mens gjennomsnittet for mellomstore foretak er seks møter, og gjennomsnittet for små foretak er fem møter. 18 av foretakene rapporterer at de har hatt tre eller færre utvalgsmøter. Revisjonsutvalget bør vurdere om antall møter, herunder eventuell årsplan, er tilstrekkelig for å ivareta oppgavene.

Oppmøteprosenten for medlemmer som er uavhengige og har kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon er generelt høy, men to foretak rapporterer 0 % oppmøte (spørsmål 3.1.3)

127 av de 131 foretakene i undersøkelsen rapporterer en oppmøteprosent på 100 for medlemmene som er uavhengige og har kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon. To foretak rapporterer om en oppmøteprosent på 0 for disse medlemmene, og resterende to foretak rapporterer om en oppmøteprosent på henholdsvis 67 og 88. Finanstilsynet observerer at det er positivt med en så høy oppmøteprosent for 127 av foretakene. De to foretakene med 0 prosent oppmøte for medlemmer som er uavhengige og har kvalifikasjoner innenfor revisjon og regnskap, kan ikke anses å ha gjennomført revisjonsutvalgsmøter hvor sammensetningen har vært i tråd med asal. § 6-42 (2). Tilsvarende bør de to resterende foretakene med oppmøteprosent under 100 vurdere om revisjonsutvalget har gjennomført tilstrekkelig med møter hvor sammensetningen har vært i tråd med asal. § 6-42 (2).

Gjennomsnittlig oppmøte av medlemmer i revisjonsutvalgsmøter er 98 % (spørsmål 3.1.4)

¹⁰ [Ot.prp. nr. 78 \(2008-2009\) \(regjeringen.no\)](#), side 76

Ett foretak rapporterer om oppmøte på 66 prosent. Utover dette foretaket rapporterer alle en oppmøteprosent på 80 prosent eller høyere. Finanstilsynet observerer at oppmøteprosenten stort sett er høy, men bemerker at redusert oppmøte kan påvirke revisjonsutvalgets evne til å utføre sine oppgaver.

Halvparten av foretakene i kartleggingen har ikke noen spesifikk beskrivelse av oppgavene som er lagt til revisjonsutvalget, eller har en styrefastsatt instruks som gjenspeiler oppgavene som fremgår av allmennaksjeloven (spørsmål 3.1.6)

Som nevnt er det styrets ansvar å vurdere hvordan lovens krav, ut fra virksomhetens art og omfang, i praksis bør følges opp, forutsetningsvis ved at det fastsettes nærmere instruks for revisjonsutvalgets arbeid. De utvidede og presiserte oppgavene i asal. § 6-43 gjør behovet for instruks mer aktuelt.

3.2 Kommunikasjon med styret

Etter asal. § 6-43 «Revisjonsutvalgets oppgaver», bokstav a, skal revisjonsutvalget *«informere styret om resultatet av den lovfestede revisjonen og forklare hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen [...]»*.

I henhold til asal. § 6-43 bokstav b) og bokstav c) har revisjonsutvalget en rekke oppgaver som i tillegg til de som er nevnt i § 6-43 a), vil kreve informasjon til, og kommunikasjon med, styret.

Kravet i bokstav a) er nytt og ble gjort gjeldende fra 1. januar 2021, og det gjelder derfor ikke i hele referanseperioden. Finanstilsynet legger til grunn at svar og kommentarer gjenspeiler dette, og gir et godt inntrykk av hvordan revisjonsutvalgene oppfatter innholdet i kravene i praksis og hvor langt de er kommet i å tilpasse seg reglene.

Funnene er basert på svarene fra de 109 foretakene som svarte på spørsmål 2.1.1 at de har egne revisjonsutvalg.

77 % av revisjonsutvalgene svarer at de har hatt 4 til 7 møter i referanseperioden der revisjonsutvalget informerte styret om sine aktiviteter, problemstillinger og relaterte anbefalinger (spørsmål 3.2.1)

Det er en stor variasjon i antall møter som er avholdt der revisjonsutvalgene har informert det samlede styret om sine aktiviteter og problemstillinger. Elleve revisjonsutvalg har hatt behov for ett eller to møter, mens tre revisjonsutvalg har gjennomført 10–12 slike møter. Flertallet, 45 (41 prosent) revisjonsutvalg, har gjennomført fem møter i løpet av referanseperioden.

Finanstilsynet bemerker at det med de nye kravene til å informere og komme med anbefalinger til styret, i mange tilfeller vil være naturlig og nødvendig å informere styret oftere enn 1–2 ganger i året.

72 % av revisjonsutvalgene svarer at de ikke planlegger å informere styret oftere i neste referanseperiode (spørsmål 3.2.2)

Revisjonsutvalget er et arbeidsutvalg for styret, og det må legges til grunn at revisjonsutvalget informerer det samlede styret om relevante forhold med tilstrekkelig frekvens og omfang. Frekvens og omfang vil variere med foretakets størrelse, kompleksitet og andre forhold, men viktige møtetidspunkter vil som et minimum være ved avleggelse av halvårs- og årsregnskaper, samt ved planlegging av revisjonen.

Finanstilsynet minner også om uttalelsen til Stortingets finanskommité¹¹ om at revisjonsutvalg skal bidra til høy kvalitet i finansiell rapportering og utvalgets rolle i å styrke det miljøet i og rundt foretaket som skal bidra til dette. For at dette skal være mulig, bør revisjonsutvalgets arbeid bli tilstrekkelig og hensiktsmessig kommunisert til styret.

98 % av revisjonsutvalgene svarer at de informerte styret om resultatet av den lovfestede revisjonen av årsregnskapet for 2020 (spørsmål 3.2.3)

Som del av informasjonen til det samlede styret om resultatet av den lovfestede revisjonen, svarte over 90 prosent at konklusjon i revisjonsberetningen og sentrale forhold i revisjonen inngikk. I tillegg inkluderte halvparten av revisjonsutvalgene informasjon om forhold rapportert fra valgt revisor, for eksempel rapport i henhold til artikkel 11 i revisjonsforordningen, som er gjort gjeldende fra 1. januar 2021 (spørsmål 3.2.4).

92 % av revisjonsutvalgene svarte «ja» eller «ja, delvis» på spørsmålet om revisjonsutvalgene hadde forklart hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen for styret (spørsmål 3.2.5)

Over halvparten av revisjonsutvalgene kommenterer at de har oppsummert sine aktiviteter og diskusjoner med revisor i forbindelse med en gjennomgang og oppsummering av revisjonen for det samlede styret. 27 revisjonsutvalg kommenterer også at revisjonsplan, fokusområder, sentrale forhold i revisjonen, vesentlighet og funn er kommunisert.

Finanstilsynet noterer seg at det er få konkrete beskrivelser fra revisjonsutvalgene til styret om hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet og revisjonsutvalgets rolle i den prosessen. For eksempel er det naturlig at revisjonsutvalget vektlegger risikofylte områder og gir innspill til tiltak som kan øke kvaliteten og robustheten i regnskapsrapporteringsprosessen. Tilsvarende er det fornuftig at andre eventuelle forhold revisor har kommunisert forklares for styret og om revisjonsutvalget mener det bør iverksettes tiltak.

¹¹ [Innst. O. nr. 101 \(2008–2009\) Innstilling fra finanskommiteen om lov om endringer i revisorloven og enkelte andre lover \(gjennomføring av revisjonsdirektivet\)](#), side 9

3.3 Vurdering og overvåking av revisors uavhengighet

Etter asal. § 6-43 «Revisjonsutvalgets oppgaver» bokstav e) skal revisjonsutvalget «vurdere og overvåke revisors uavhengighet etter revisorloven kapittel 8 og artikkel 6 i revisjonsforordningen, jf. revisorloven § 12-1, herunder særlig at andre tjenester enn revisjon er levert i samsvar med forordningen artikkel 5.»

Revisjonsforordningen artikkel 5 inneholder en liste over tjenester som foretakets valgte revisor ikke kan levere. I Norge var de fleste av disse tjenestene allerede forbudt å yte.

Samtlige revisjonsutvalg svarer at revisor skriftlig har bekreftet sin uavhengighet overfor revisjonsutvalget i henhold til Revisjonsforordningens artikkel 6.2 (spørsmål 3.3.1)

90 prosent av revisjonsutvalgene svarer at de har drøftet eller delvis drøftet eventuelle trusler mot revisors uavhengighet og forholdsreglene som tas for å redusere disse truslene med revisor (spørsmål 3.3.2). Ett revisjonsutvalg svarer at det i referanseperioden har inntruffet forhold som etter revisjonsutvalgets oppfatning kunne utgjøre en trussel mot revisors uavhengighet, og at forholdet er løst (spørsmål 3.3.3).

Halvparten av revisjonsutvalgene svarer at det allerede var etablert retningslinjer for kjøp av andre tjenester enn revisjon fra foretakets valgte revisor før de nye reglene trådte i kraft (spørsmål 3.3.4)

I kommentarene fra de 66 revisjonsutvalgene som svarer at det allerede var etablert retningslinjer, nevnes ofte at tilleggstjenester innen visse beløpsgrenser er delegert til administrasjonen, mens tjenester ut over disse beløpsgrensene skal godkjennes av revisjonsutvalget eller styret. Dette kombineres i noen kommentarer med oversikter over forbudte og/eller tillatte tjenester og en konkret vurdering av om tjenesten innebærer en mulig trussel mot revisors uavhengighet. 14 av revisjonsutvalgene kommenterer at retningslinjene krever at alle slike tjenester skal godkjennes av revisjonsutvalget eller styret. Det synes å være stor variasjon i hva retningslinjene omfatter og på hvilket detaljnivå.

8 % av revisjonsutvalgene svarer at det ikke er etablert noen retningslinjer for å overvåke det nye regelverket knyttet til kjøp av andre tjenester enn revisjon (spørsmål 3.3.5)

Til sammen 85 prosent av revisjonsutvalgene svarer at de enten har etablert nye rutiner for å overvåke det nye regelverket knyttet til kjøp av andre tjenester enn revisjon, eller at de eksisterende rutinene er ansett som tilstrekkelige. 7 prosent svarte «annet» på dette spørsmålet.

Revisjonsutvalget har et selvstendig ansvar for å vurdere og overvåke at revisor til enhver tid er uavhengig av foretaket. Det vil ikke være tilstrekkelig kun å legge til grunn at revisor selv har vurdert sin uavhengighet.

41 % av revisjonsutvalgene har mottatt tilbud fra revisor på andre tjenester enn revisjon i løpet av 2021 (spørsmål 3.3.6). Av disse svarte 13 % at ikke alle mottatte tilbud ble vurdert, ettersom dette var delegert til selskapets ledelse eller administrasjon (spørsmål 3.3.7)

Av de foretakene som hadde mottatt tilbud på andre tjenester enn revisjon, svarte 43 prosent at revisjonsutvalget hadde vurdert alle slike tilbud. 44 prosent svarte at de bare hadde vurdert de tilbudene som ikke var delegert til foretakets ledelse basert på beløpsgrenser eller type tjeneste. 13 prosent svarte at alle slike tilbud er delegert til selskapets ledelse eller administrasjon. Alle mottatte tilbud i 2021 på andre tjenester enn revisjon, ble godkjent (spørsmål 3.3.8).

Eventuell delegering til administrasjonen må følges opp med løpende rapportering av inngåtte kontrakter, ettersom ansvaret for å vurdere og overvåke at andre tjenester enn revisjon er levert i samsvar med forordningen artikkel 5, påhviler revisjonsutvalget.

3.4 Valg av revisor

Etter asal. § 6-43 «Revisjonsutvalgets oppgaver» bokstav f skal revisjonsutvalget «ha ansvaret for å forberede selskapets valg av revisor og gi sin anbefaling i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 16, jf. revisorloven § 12-1.»

Lovkravet er nytt og innebærer at revisjonsutvalget aktivt må involvere seg i forberedelsen av valg av revisor. Revisjonsutvalget skal gjennom sitt arbeid komme med en konkret anbefaling til styret, med minst to egnede alternativer.

12 foretak har innhentet anbud på den lovfestede revisjonen i 2020 (spørsmål 3.4.1)

Basert på kommentarene fra disse foretakene fremgår det at sju revisjonsutvalg har vært involvert i prosessen og utvelgelsen, enten alene eller i samarbeid med ledelsen. Ett revisjonsutvalg svarer at prosessen ble ledet av styret. Fire revisjonsutvalg har ikke beskrevet sin rolle.

De viktigste årsakene til at det ble innhentet anbud på revisjon, oppgis i kommentarene å være at nåværende revisor hadde sittet lenge (rotasjonsregler), samt foretakets ønske om bedre pris, kvalitet, kompetanse og effektivitet i utførelsen av revisjonen (spørsmål 3.4.2).

17 foretak svarer at det skal gjennomføres en anbudskonkurranse for valg av revisor i 2021 (spørsmål 3.4.3)

Foretakene som svarte at det skulle gjennomføres anbudskonkurranse for valg av revisor i 2021, ble bedt om å kommentere de viktigste endringene i prosessen for valg av revisor etter nye regler, sammenlignet med tidligere etablert praksis (spørsmål 3.4.4). Åtte revisjonsutvalg svarte at det er etablert, eller er under etablering, nye rutiner som fullt ut tilfredsstillende eller tar sikte på å fullt ut tilfredsstillende de nye reglene.

De viktigste årsakene som oppgis for å gjennomføre anbuds konkurranse i 2021, er i hovedsak sammenfallende med begrunnelsen for at det ble innhentet tilbud i 2020 (spørsmål 3.4.5) og knytter seg i hovedsak til at revisor har sittet lenge (rotasjonsregler).

20 revisjonsutvalg har ikke identifisert når de senest må innhente tilbud i samsvar med revisjonsforordningens artikkel 17 og 41 (spørsmål 3.4.6). Av de 107 foretakene som har identifisert når de senest må innhente tilbud og har fylt ut informasjon om revisor, svarte 64 foretak at nåværende revisor kan gjenvelges i det identifiserte året, mens 43 foretak må velge en ny revisor i det identifiserte året (spørsmål 3.4.7)

Det er foretaket som har ansvaret for at rotasjonsbestemmelsene etterleves. Revisjonsutvalget har ansvaret for å forberede foretakets valg av revisor og gi sin anbefaling i samsvar med revisjonsforordningen artikkel 16, jf. revisorloven § 12-1. Finanstilsynet noterer seg at en del revisjonsutvalg på tidspunktet for denne undersøkelsen ikke hadde oversikt over effekten av de nye rotasjonsreglene.¹² For å sikre en forsvarlig prosess for å forberede foretakets valg av revisor, bør revisjonsutvalget starte prosessen i året før valgåret.

3.5 Løpende kontakt med revisor om revisjonsutførelsen

Etter asal. § 6-43 "Revisjonsutvalgets oppgaver" bokstav d skal revisjonsutvalget *«ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, herunder særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt i henhold til revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 6, jf. revisorloven § 12-1.»*

Kravet om å ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet er ikke nytt, men fra 1. januar 2021 er det også krav om å særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av forhold Finanstilsynet har påpekt i tilsyn med foretakets revisor.

Det er naturlig at revisjonsutvalget har løpende kommunikasjon med revisor i alle faser av revisjonen, det vil si både under planleggingen, ved utførelsen og i konklusjonsfasen. Revisjonsutvalget bør sikre seg tilstrekkelig innsikt i revisjonen som utføres. Dette anses også som en forutsetning for at revisjonsutvalget skal kunne utføre oppgavene som følger av asal. § 6-43 bokstav a-c.

96 % av revisjonsutvalgene svarer at de overvåker revisjonsutførelsen (spørsmål 3.5.2)

Selv om 96 prosent av revisjonsutvalgene svarte at revisjonsutvalget overvåker¹³ revisjonsutførelsen, noterer Finanstilsynet, ut fra kommentarer, at det i mange tilfeller er begrenset kommunikasjon med revisor. Revisjonsutvalgene bør vurdere om den løpende kontakten med valgt revisor og revisjonsutvalgets innsikt i revisjonsutførelsen er tilstrekkelig. Om løpende kontakt sies det i forarbeidene at *«det skal være kontakt mellom revisor og revisjonsutvalg i den utstrekning virksomhetens art og omfang, og da særlig forhold som har tilknytning til revisjonen av årsregnskapet, tilsier det.»*¹⁴ Som eksemplifisert av de

¹² [Revisorforeningen: Firmarotasjon – overgangsvirkninger ved ikrafttreddelsen i Norge](#)

¹³ Ordet «overvåker» i dette spørsmål henviser til det å ha løpende kontakt med revisor i den utstrekning virksomhetens art og omfang, og da særlig forhold som har tilknytning til revisjonen av årsregnskapet, tilsier det.

¹⁴ [Ot.prp. nr. 78 \(2008-2009\) \(regjeringen.no\)](#), side 100

revisjonsutvalgene som mer utførlig har forklart hvordan de overvåker revisjonsutførelsen, kan dette inkludere kommunikasjon med revisor om følgende:

- revisjonsplan
- spesifikke regnskapstemaer og forhold
- risikoområder/vurderinger
- internkontroll
- sentrale forhold i revisjonen
- resultatet av revisjonen

40 % av revisjonsutvalgene mottok en form for tilleggsrapport fra revisor for årsregnskapet for 2020, selv om det ikke var et krav (spørsmål 3.5.8)

Fra 1. januar 2021, det vil si fra og med revisjonen av årsregnskapet for 2021, er revisor etter revisjonsforordningen artikkel 11 pålagt å legge frem en tilleggsrapport til revisjonsutvalget senest samtidig med avgivelse av revisjonsberetningen.¹⁵ Det må legges til grunn at revisjonsutvalget setter seg inn i tilleggsrapporten og dermed får et bedre grunnlag for å følge opp revisjonsutførelsen.

81 % av revisjonsutvalgene har ikke vurdert Finanstilsynets funn og konklusjoner ved gjennomførte tilsyn av foretakets revisor (spørsmål 3.5.3)

Revisjonsutvalget skal særlig overvåke revisjonsutførelsen i lys av påpekningene Finanstilsynet har gjort i tilsyn med valgt revisor i tråd med revisjonsforordningen artikkel 26 nr. 6, jf. revisorloven § 12-1. Revisjonsutvalget bør også vurdere å følge opp påpekninger Finanstilsynet har gjort av valgt revisor eller valgt revisjonsselskap i eventuelle andre relevante tilsynsrapporter. Ved overgangen til nye krav bør revisjonsutvalgene gjennomgå tilsynsrapporter før 1. januar 2021, som fortsatt kan anses relevante.

Få revisjonsutvalg har vurdert Finanstilsynets funn og konklusjoner ved gjennomførte tilsyn av foretakets revisor, trolig fordi dette er et nytt krav fra 1. januar 2021. Avdekkede svakheter hos revisor er relevante for revisjonsutvalgets oppfølging av revisjonen.

Revisjonsutvalget bør gjøre en selvstendig vurdering av forhold Finanstilsynet har påpekt, og ikke utelukkende ta utgangspunkt i revisors egen presentasjon/vurdering av disse forholdene. Dersom konsernet også har vesentlig virksomhet i andre land, kan det være relevant for revisjonsutvalget å vurdere tilsvarende oppfølging av tilsynsrapporter fra revisjonstilsynsmyndigheter i disse landene.

¹⁵ Krav til tilleggsrapport følger av [revisjonsforordningens artikkel 11](#). Tilleggsrapporten skal omtale en rekke forhold knyttet til resultatene av den lovfestede revisjonen, blant annet beskrive arten, hyppigheten og omfanget av kommunikasjon med revisjonsutvalget, herunder datoene for møter med disse organene.

44 % av revisjonsutvalgene opplyser at revisor ikke har informert om og diskutert sine vesentlighetsvurderinger med revisjonsutvalget (spørsmål 3.5.12)

Fra og med revisjonen av årsregnskapet 2021 bør revisjonsutvalgene som ikke blir informert om vesentlighetsnivået¹⁶ i revisjonen av revisor i henhold til revisjonsforordningens artikkel 11, på eget initiativ sørge for å få denne informasjonen og diskutere dette med revisor. Revisjonsutvalget bør diskutere vesentlighetsgrense både i planleggingsfasen og avslutningsfasen, samt dersom grensen endrer seg underveis i revisjonen. Av de revisjonsutvalgene som opplyser at revisor har informert om og diskutert sine vesentlighetsvurderinger med revisjonsutvalget, noterer Finanstilsynet at få revisjonsutvalg setter seg inn i revisors vesentlighetsgrense og vurderingene som ligger til grunn, for eksempel de kvantitative og kvalitative faktorene i vurderingen av vesentlighet og hvem som anses som viktige brukere av regnskapet.

73 % av revisjonsutvalgene svarer at de ikke har diskutert med revisor eventuelle endringer i tilnærmingen til revisjonen pga. klimarisiko (spørsmål 3.5.14)

Klimarisiko kan være av stor betydning for vurderingen av foretakets fremtidsutsikter og for verdsettelse av foretakets eiendeler. Eventuelle endringer i tilnærming til revisjonen på grunn av klimarisiko bør derfor vurderes og diskuteres i revisjonsutvalget og med revisor.

3.6 Forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen

Etter asal. § 6-43 «Revisjonsutvalgets oppgaver» bokstav b skal revisjonsutvalget *«forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet [...]»*

Kravet om å forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen er uendret, men fra 1. januar 2021 er det føyd til lovkravet: *«og komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet.»*

Finanstilsynet noterer at dette er en omfattende oppgave å oppfylle for revisjonsutvalget. Kompetansen og forståelsen av regnskapsrapporteringsprosessen skal være tilstrekkelig til at revisjonsutvalget kan komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet.

Finanstilsynet mener det er naturlig at revisjonsutvalget har vurdert hva som er omfattet av regnskapsrapporteringsprosessen i foretaket. Revisjonsutvalget bør sørge for at alle aktuelle og vesentlige problemstillinger og vurderinger knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er behandlet av revisjonsutvalget. Som illustrert av spørsmålene og svarene nedenfor, gjelder dette for eksempel vesentlige regnskapsmessige problemstillinger, ledelsens vesentlighetsvurderinger, klimarelaterte vurderinger og vurderinger av alternative resultatmål.

¹⁶ Revisors vesentlighetsgrense er et beløpsmessig uttrykk for feilinformasjon i regnskapet, herunder utelatelser, som er å anse som vesentlige dersom de, enkeltvis eller samlet, rimelig kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av bruker.

11 % av revisjonsutvalgene svarer at de ikke eller bare delvis forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen (spørsmål 3.6.1)

Sett bort fra revisjonsutvalgene/styrene som forklarer at forberedelser gjøres av styret samlet, er det to revisjonsutvalg som svarer «Nei» og 13 revisjonsutvalg som svarer «Ja, delvis» på spørsmålet om de forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen. Finanstilsynet minner om at dette var et lovkrav også før endringene trådte i kraft. Basert på kommentarene til spørsmål 3.6.1 og kommentarene i kartleggingen generelt, observerer Finanstilsynet at det er rom for forbedring i revisjonsutvalgenes forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen.

Det synes å være store forskjeller i hvor omfattende, formaliserte og detaljerte retningslinjer revisjonsutvalgene har for å påse at den finansielle og relevante ikke-finansielle rapporteringen til enhver tid er i samsvar med relevante lover, regelverk og anbefalinger (spørsmål 3.6.2)

Finanstilsynet observerer at involvering av revisor og administrasjon er vist til av mange revisjonsutvalg for å påse dette, i tillegg til saksbehandling i revisjonsutvalget.

50 % av revisjonsutvalgene har ikke kommet med anbefalinger eller forslag for å sikre integriteten i foretakets regnskapsrapporteringsprosess (spørsmål 3.6.4)

Den fremste begrunnelsen for å ikke komme med anbefalinger eller forslag, var at det ikke var behov for dette. De revisjonsutvalgene som har gitt anbefalinger eller forslag, hadde hyppigst anbefalinger eller forslag knyttet til:

- regnskapsrapporteringsprosesser/rutiner/internrapportering
- regnskapsposter/tema/rapporter
- internkontroll
- ansettelse/bemanning

Lovkravet om å komme med anbefalinger eller forslag for å sikre integriteten i foretakets regnskapsrapporteringsprosess er nytt fra 1. januar 2021, og det medfører at revisjonsutvalgene må sette seg tilstrekkelig inn i regnskapsrapporteringsprosessen for å kunne komme med anbefalinger eller forslag for å sikre dens integritet.

De viktigste karakteristikkene ved regnskapsrapporteringsprosessens integritet som ble rapportert av flest revisjonsutvalg, knyttet seg til kompetanse, kontinuitet, kapasitet og integritet hos ansatte (spørsmål 3.6.5)

Videre identifiserte revisjonsutvalgene internkontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, gode rapporteringsrutiner/prosesser/systemer og balanserte vurderinger og god

dokumentasjon av estimater som de viktigste karakteristikkene og aspektene ved regnskapsrapporteringsprosessen og integritet.

73 % av revisjonsutvalgene vurderer ikke ledelsens vesentlighetsvurderinger og de underliggende prinsippene for disse (spørsmål 3.6.6)

Revisjonsutvalgene bør vurdere ledelsens vesentlighetsvurderinger og prinsippene som legges til grunn som ledd i forberedelse av styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen.

I vurderingene av regnskapstema knyttet til:

- regnskapsmessige effekter av covid-19
- komplekse og/eller nye IFRS-standarder
- land-for-land-rapportering
- sentrale forhold i revisjonen

viser svarene at revisjonsutvalgene generelt ser ut å ha vurdert disse problemstillingene hvis de var aktuelle (spørsmål 3.6.7.1-8)

Revisjonsutvalg som har svart «Nei» på spørsmålene knyttet til disse regnskapstemaene, begrunner oftest svaret med at temaet ikke har vesentlig påvirkning på regnskapet. Finanstilsynet noterer at noen «Nei»-svar ikke er begrunnet. Revisjonsutvalgene bør behandle alle vesentlige regnskapsmessige problemstillinger og skjønsmessige vurderinger.

63 % av revisjonsutvalgene har ikke vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet (spørsmål 3.6.8)

Klimarisiko kan være av stor betydning for vurderingen av foretakets fremtidsutsikter og for verdsettelse av foretakets eiendeler. Hovedbegrunnelsen til revisjonsutvalgene som svarte «Nei», er at klimaendringer anses å ha uvesentlig påvirkning på regnskapet, eller ikke er relevant for foretakets virksomhet. Finanstilsynet observerer at kommentarene til revisjonsutvalgene som har svart «Ja», synes å være av generell karakter. Dette skaper usikkerhet med hensyn til i hvor stor grad vurderingene er knyttet opp mot eksempelvis balanseførte eiendeler. I tillegg noterer Finanstilsynet seg at kommentarene til 14 av revisjonsutvalgene ikke knytter seg til påvirkningen av klimarisiko på eget regnskap, men til klimarisiko generelt. Revisjonsutvalgene bør være oppmerksomme på regnskapsmessige konsekvenser av klimarisiko.¹⁷

26 % av revisjonsutvalgene har ikke vurdert alternative resultatmål (APM) (spørsmål 3.6.9)

¹⁷ Finanstilsynet viser til at ESMA (den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten) 15. februar 2022 påpekte følgende i «[TRV Risk Monitoring environmental risks in EU financial markets](#)»: *In light of ESMA's financial stability, investor protection and orderly market objectives, and given the unique nature of climate risks and the challenges they entail for risk monitoring purposes, we propose to integrate climate risk as a new risk category alongside the existing liquidity, market, credit, contagion and operational risk categories.*

18 av de 34 revisjonsutvalgene som svarer at de ikke vurderer bruken av alternative resultatmål (APM), har ikke begrunnet hvorfor dette ikke vurderes. Foretakene må påse at det blir etablert tilstrekkelige rutiner knyttet til kvalitetssikring og rapportering av alternative resultatmål. Vurderingen av hvilke alternative resultatmål som skal benyttes, samt omfang av opplysninger som skal gis, må derfor vies tilstrekkelig oppmerksomhet. Det er viktig at revisjonsutvalget blir involvert i dette arbeidet.¹⁸ Videre noterer Finanstilsynet at bare ett revisjonsutvalg nevner at bruken av alternative resultatmål også vurderes for børsmeldinger. Kommentarene bærer preg av at revisjonsutvalgene hovedsakelig vurderer alternative resultatmål i kvartals- og årsrapporter. Finanstilsynet minner om at retningslinjene ikke bare omfatter kvartals- og årsrapporter.

De fem mest krevende vurderingene kommentert av revisjonsutvalgene, er nedskrivning (40 %), verdsettelse av eiendeler (21 %), effekten av covid-19 (15 %), virksomhetssammenslutninger (15 %) og fortsatt drift (15 %) (spørsmål 3.6.10)

Finanstilsynet noterer seg at færre enn 5 prosent av revisjonsutvalgene nevner utfordringer knyttet til klimaendringer spesifikt. Finanstilsynet har som beskrevet i rapporten *Kontroll av noterte foretaks finansielle rapportering i 2021* klima som et prioritert område, og vil i 2022 også gjennomgå utvalgte foretaks informasjon om klimaforhold i årsrapportene, inkludert revisors beretning for 2021 (tematilsyn).

3.7 Overvåking av systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon

Etter asal. § 6-43 «Revisjonsutvalgets oppgaver» bokstav c skal revisjonsutvalget «*for så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering, overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle.*»

Kravet om å overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon er uendret, men i lovkravet er det nå presisert at dette gjelder selskapets regnskapsrapportering og at det må overvåkes uten at det bryter med revisjonsutvalgets uavhengige rolle.

Systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon som gjelder selskapets regnskapsrapportering, er som oftest omfattende i allmennaksjeselskaper. Følgelig er det å overvåke disse systemene, og endringer i systemene, i de fleste tilfeller også en omfattende oppgave som krever at revisjonsutvalget blant annet har relevant kompetanse, tilstrekkelig med tid og får god nok informasjon til å få nødvendig innsikt i disse systemene.

33 % av revisjonsutvalgene svarer at de ikke overvåket, eller bare delvis overvåket, systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon, for så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering (spørsmål 3.7.1)

Ti av disse 43 revisjonsutvalgene begrunnet dette med at de ikke har etablert internrevisjon. Med mindre det følger av særregulering for foretak i en bransje, er det ikke krav om å ha internrevisjon i allmennaksjeselskaper. For foretak der det ikke er plikt til å ha internrevisjon,

¹⁸ [Tematilsyn om alternative resultatmål](#)

og som heller ikke frivillig har valgt å etablere en internrevisjon, skal revisjonsutvalget uansett overvåke systemene for internkontroll og risikostyring.

Finanstilsynet minner om at det var et lovkrav å overvåke systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon dersom foretaket har internrevisjon, også før endringene trådte i kraft. Finanstilsynet legger til grunn at revisjonsutvalgene som svarer at de ikke overvåker, eller bare delvis overvåker, disse systemene, fremover utfører lovpålagte oppgaver.

Basert på svarene og kommentarene til spørsmål 3.7.1 noterer Finanstilsynet at få revisjonsutvalg har en formalisert tilnærming til overvåking av disse systemene. Finanstilsynet konkluderer derfor med at det finnes forbedringspotensial i måten revisjonsutvalg overvåker systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon, for så vidt gjelder selskapets regnskapsrapportering.

11 % av revisjonsutvalgene svarer at revisor i brev til styret har påpekt svakheter ved foretakets systemer for internkontroll og risikostyring (spørsmål 3.7.2)

Samtlige av disse revisjonsutvalgene svarer at revisjonsutvalget påser at svakhetene blir fulgt opp (spørsmål 3.7.3). Videre svarer to revisjonsutvalg at det har vært uenigheter mellom revisjonsutvalget og revisor om internkontroll eller finansiell informasjon i løpet av referanseperioden (spørsmål 3.7.4).

Finanstilsynet noterer seg at foretakenes revisorer kun i sjeldne tilfeller har merknader til internkontroll og risikostyring i nummerert brev.

Avslutning

Revisjonsutvalget har en sentral rolle i å bidra til høy kvalitet på foretakets finansielle rapportering. Tidsriktig finansiell rapportering av høy kvalitet er avgjørende for et velfungerende marked.

Finanstilsynet har gjennom kartleggingen identifisert at revisjonsutvalgene på flere områder har et forbedringspotensial i måten de utfører oppgavene på, og i sammensetningen av utvalgene. Styrene og revisjonsutvalgene bør ha særlig oppmerksomhet på revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver for å sikre høy kvalitet på foretakets finansielle rapportering.

Det pågår for tiden et arbeid i EU for å se hva som eventuelt må gjøres for å ytterligere sikre høy kvalitet på finansiell rapportering. Det er ikke utenkelig at dette arbeidet vil resultere i strengere regler for revisjonsutvalg, revisorer og trolig tilsynsmyndigheter, slik enkelte land i EU allerede har innført. Finanstilsynet vil i sin kontroll av foretak fremover legge vekt på revisjonsutvalgets arbeid.

